

Можливо, реформа децентралізації влади в Україні буде сприяти активізації боротьби за владу та контролю за нею «знизу».

За умови заволодіння державною владою політична партія може об'єднати приватні інтереси громадян, соціальних верств, зацікавлених груп у загальний політичний інтерес та спрямувати свою діяльність на вирішення дійсно важливих проблем для громади. Вони є найважливішою передумовою формування органів державної влади і певною мірою забезпечують прозорість як формування органів місцевого самоврядування, так і їх функціонування.

Список літературних джерел

1. Політичні партії [Електронний ресурс] // Департамент державної реєстрації та нотаріату. – Режим доступу: http://ddr.minjust.gov.ua/uk/ca9c78cf6b6ee6db5c05f0604acdbdec/politychni_partiyi/

2. Про політичні партії: Закон України від 5.04.2001 року [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>

3. Мануйлов Є. М. Право громадян на свободу об'єднання в політичні партії: філософський аналіз / Є. М. Мануйлов, М. В. Толочко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2013. – № 5 (19). – С.15-23.

Синютка Н.Г.

к.е.н., ст. викл. кафедри фінансів, Інститут економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка»

Цюрось Д.Г.

студентка гр. ФК-41, Інститут економіки і менеджменту
НУ «Львівська політехніка»

ТЕНДЕНЦІ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ МІСТ ТА ОТГ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Процес формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та фіскальної децентралізації в Україні розпочинався складно і невпевнено, місцеві ради неохоче

об'єднувалися у територіальні громади, оскільки не розуміли принципів існування в ОТГ. Проте сьогодні децентралізація охоплює щораз більшу територію України, місцеві ради активно долучаються до процесу децентралізації, що спричинене можливістю значно розширити свої повноваження та отримати додаткові ресурси для розвитку громади.

Як стверджує Український незалежний центр політичних досліджень, децентралізація спричиняє поживлення економічної активності на місцевому рівні, створення у сфері обслуговування робочих місць нового виду, попередньо непритаманних сільській місцевості. Спостерігається також підвищення якості послуг, що створюються на рівні громади, а перевага надається місцевим постачальникам. Розвитку підприємництва сприяє збільшення площі ОТГ. Населені пункти були надмаленькими, що робило бізнес на території тільки одного з них не вигідним. Розвиток також забезпечує залучення членів громади до процесу прийняття та виконання рішень [2].

Проте існують і ризики проведення децентралізації:

- розрив між громадами: у процесі втілення реформи виникає ризик соціально-економічної диференціації на заможні і бідніші громади. Загальна сума державної субвенції для ОТГ залишається у 2017 р. незмінною, а кількість громад, котрі претендують на отримання цих грошей, збільшується. Отже, ті, хто зволікають з об'єднанням, отримуватимуть меншу підтримку.

- Кваліфікація: брак кваліфікації в процесі підготовки управлінців базового рівня заважає їм скористатися новими можливостями і перевагами адміністрування ресурсів.

- Неefективний нагляд: неefективна або відсутня система належного нагляду і контролю над органами місцевого самоврядування в питаннях законності їхньої діяльності та неefективна судова і правоохоронна система формують ризики дискредитації децентралізації в очах громади.

- Недосконале і нестабільне законодавство: постійна зміна правил у процесі втілення реформи підсилює вже існуюче відчуття недовіри громадян.

- Посилення політичних монополій і криміналізація: існує ризик втрати контролю з боку виборців за діяльністю місцевої влади, посилення політичних монополій, котрі контролюють ресурси в громадах [2].

Попри позитивні і негативні сторони децентралізації цей процес не оминув і Львівщини. До проведення реформи загальна кількість рад у Львівській області була 711, з них:

- міських – 44;
- селищних – 34;
- сільських – 633 [1].

З моменту децентралізації повноважень у сфері державної реєстрації у Львівській області на початок 2018 р. в органах місцевого самоврядування діють 109 державних реєстраторів, при районних державних адміністраціях – 51, і акредитовані суб'єкти, які створені на території Львівської області в своєму складі включили – 27 державних реєстраторів. Окрім цього, функціонує ще 376 приватних нотаріусів та 57 державних нотаріусів. Усі вони з 2016 р. наділені функціями державної реєстрації нерухомості та бізнесу [3].

Як бачимо, на Львівщині створені всі умови для проведення процесу децентралізації, що спричиняє позитивні зміни. Станом на 1 січня 2018 р. на території Львівської області вже створено 35 об'єднаних територіальних громад, перспективним планом їх затверджено 84 [3].

На Львівщині найвищі доходи на одного мешканця за 9 місяців 2017 року мав бюджет Тростянецької ОТГ – 2581,1 грн., найнижчі - бюджет Новоміської ОТГ – 439,2 грн. Середній показник надходжень власних доходів на одного жителя по 22-х ОТГ у Львівській області збільшився на 638 грн та склав 1461,1 грн.

Найвищий рівень дотаційності виявився у Новоміської ОТГ – 52%, бездотаційною виявилася тільки одна ОТГ - Новокалінівська, найнижчий рівень дотаційності також у Мостиської ОТГ – 4,3% [1].

По тих громадах, які вже діють другий рік, за перше півріччя 2017 виконані бюджети. Проте певні труднощі з виконання місцевих бюджетів залишаються. Потрібно залучати нові бізнес-структури до своєї юрисдикції, проводити роботу щодо легалізації заробітної плати, господарської діяльності тощо [3].

Отже, фінансова спроможність ОТГ на Львівщині є різноманітною. Це залежить від їхньої діяльності в сфері нарощення власних доходів, використання прихованих резервів, а також залучення зовнішніх інвестицій. Не менш важливим є і професіоналізм та кваліфікація працівників міських рад, які можуть забезпечити не тільки мобілізацію додаткових ресурсів, але й ефективно їх використання.

Як бачимо, картина процесу децентралізації є неоднозначною, існують як позитивні сторони, так і ризики. Проте Україна, а зокрема і Львівська область, впевнено йде до

поставленої мети. Закінчити проведення децентралізації планують вже у 2019 р. На нашу думку та зважаючи на досвід зарубіжних країн (Польща йшла до 12 років, Швеція – 20), процес об'єднання триватиме й після формування повної карти ОТГ.

Список літературних джерел

1. Державний сайт України «Децентралізація в Україні» [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/>
2. Децентралізація в Україні: досягнення надії і побоювання, 08'2017 [Електронний ресурс]: за даними Українського незалежного центру політичних досліджень.- Режим доступу: http://www.international-alert.org/sites/default/files/Ukraine_Decentralisation_UK_2017.pdf
3. Офіційний сайт Львівської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://loda.gov.ua/>

Філімошкіна І. О.

асистент кафедри фінансів

ДВНЗ «Київський національний

економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПІДПРИЄМСТВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Обмеженість власних доходів місцевих бюджетів і висока питома вага офіційних трансфертів не сприяє фінансовій автономії місцевих органів влади. В таких умовах одним із додаткових фінансових ресурсів місцевих громад є доходи від розпорядження майном, що перебуває у комунальній власності, в тому числі майном комунальних підприємств.

Підприємство комунальної власності або комунальне підприємство (КП) – це статутна господарська організація (компанія) унітарного чи корпоративного типу, що функціонує на базі комунального майна, створюється та контролюється органом місцевого самоврядування [1, с. 97].

Створення та функціонування комунальних підприємств зумовлено необхідністю:

- 1) виконання органами місцевого самоврядування покладених на них функцій;
- 2) забезпечення життєдіяльності територіальної громади (громадський транспорт,